

LBRIS

We know
books

Charlotte McConaghy este o scriitoare australiană. A absolvit cursurile universitare de scenaristică la Australian Film Television and Radio School și a publicat mai multe volume de literatură fantastică pentru adolescenți. *Migrații* (*Migrations*, 2020) este primul său roman destinat publicului matur și a fost urmat de *Once There Were Wolves* (2021). Locuiește în Sydney, împreună cu partenerul și cu fiul ei.

CHARLOTTE
McCONAGHY

MIGRAȚII

Traducere din limba engleză și note
NADINA VIȘAN

LITERA
București

Animalele sunt pe moarte. Nu va trece mult și vom rămâne singuri aici.

Pe vremuri soțul meu a găsit o colonie de petreli-defurtună pe coasta stâncoasă a neîmblânzitului Atlantic. În noaptea în care m-a dus acolo nu știam că erau printre ultimele exemplare din specia lor. Știam doar că erau aprigi în peșterile lor nocturne și curajoși cum plonjau în apele luminate de lună. Am rămas o vreme acolo și în acel răstimp noptatic ne-am prefăcut și noi că suntem la fel ca ei, neîmblânziți și liberi.

Odată, când animalele începuseră cu adevărat să se stingă și nu era vorba doar de sumbre prevestiri ale unui viitor întunecat, ci de momentul deja sosit al dispariției în masă pe care o vedeam cu ochii noștri, m-am hotărât să urmăresc o pasăre peste un ocean. Poate speram că mă va îndruma spre locul în care se refugiaseră toate, toate cele din specia ei, toate vietățile pe care credeam că le omorâserăm. Poate că mă gândeam că voi descoperi ce cruzime mă îndemna mereu să părăsesc oameni, și locuri, și toate cele. Sau poate speram doar că migrația finală a acelei păsări îmi va arăta locul căruia îi aparțin.

Odată s-a întâmplat ca păsările să fie cele care au dat naștere unei noi ființe a mea, o ființă mai aprigă.

Groenlanda

Sezonul cuibăritului

E o întâmplare fericită că sunt de față și observ. Aripa trece razant pe lângă plasa subțire de sârmă și capacul coșului se închide blând peste ea.

Lungesc gâtul să văd mai bine.

La început nu reacționează. Însă își dă și ea seama că nu mai este liberă. Universul din jurul ei s-a schimbat doar un pic, sau ceva mai mult.

Mă apropiu încet, nevrând să o sperii. Vântul se tânguie, mușcându-mi obraji și nasul. Mai sunt și alte surate de-ale ei pe stâncile înghețate, dând roată în aer, însă nu se apropie nicidecum de mine. Cizmele îmi scârție pe zăpadă și o văd cum i se zbârlesc penele, acea primă fluturare de aripi șovăielnică, momentul în care se-ntreabă dacă are rost să încerce să se elibereze. Cuibul clădit de ea și perechea ei e rudimentar, înghebat din iarbă și rămurele înghesuite într-o crăpătură de stâncă. Nu mai are de-acum nevoie de el – puișorii deja au învățat să se avânte după mâncare –, dar ea continuă să se întoarcă la el, ca orice mamă incapabilă să le dea drumul. Îmi țin răsufarea în timp ce mâna mi se întinde să ridice coșul. Ea dă doar o dată din aripă, o zbatere bruscă, sfidătoare, înainte ca mâna mea rece să o cuprindă și să-i domolească mișcarea aripilor.

Trebuie să fiu foarte rapidă acum. Și așa și sunt, căci am exersat mișcarea de câteva ori, iar degetele îi înconjoară cu iuțea piciorul cu curelușă, ridicând-o peste

încheietură până la segmentul superior de sub pene. Ea scoate un sunet pe care-l știu prea bine, unul pe care-l scot și eu în vis în aproape toate nopțile.

– Îmi pare rău, acuș suntem gata, acușica.

Încep să tremur, dar nu mă opresc, e deja prea târziu acum, doar ai pus mâna pe ea, ai atins-o, ai întinat-o cu atingerea ta de ființă umană. Ce lucru îngrozitor!

Plasticul i se strânge ferm în jurul piciorului, fixând dispozitivul de urmărire. Clipește o dată să-mi dea de veste că funcționează.

Și exact când sunt gata să-i dau drumul, ea înlemnește și-i simt bătaia inimii în căușul palmei.

Mă oprește o clipă acel tic-tic-tic. E atât de rapid și de fragil.

Are ciocul roșu de parcă și l-a înmuiat în sânge. Asta mi-o înfățișează puternică în minte. O pun binișor înapoi în cuib și mă retrag atent, luând cu mine și colivia. Aș vrea să o văd explodând într-un zbor eliberator, să fie furie în aripile ei și chiar așa se întâmplă, este magistrală în timp ce se înalță. Picioarele îi sunt roșii cum îi e ciocul. O tichie de catifea neagră. Coadă despăcată în două lame ascuțite și aripi de o maiestuoasă precizie.

O privesc cum dă roată în văzduh, încercând să înțeleagă această nouă adăugire. Dispozitivul de urmărire nu o stânjenește, e la fel de mărunț cât unghia degetului meu mic și foarte ușor – dar tot nu-l poate suferi. Plonjează spre mine brusc, scoțând un țipăt strident. Eu zâmbesc larg, fericită, și mă aplec să-mi feresc fața, însă ea nu se mai repede a doua oară. Se întoarce la cuib și se așază cuminte în el, de parcă ar mai avea acolo un ou

pe care trebuie să-l protejeze. Din punctul ei de vedere, ultimele cinci minute nici nu s-au întâmplat.

De șase zile stau singură aici. Noaptea trecută am rămas și fără cort, care a fost luat de vânt și aruncat în mare, în timp ce ploaia și vântul mă biciuiau din toate părțile. Creștetul și mâinile îmi sunt de zeci de ori ciupite de ciocurile unor păsări considerate drept cele mai teritoriale zburătoare. Însă eforturile mi-au fost răsplătite cu trei rândunici-de-mare arctice marcate. Și cu vene pline de sare.

Mă opresc pe creasta dealului să mai privesc o dată, iar vântul se domolește o clipă. Gheața se întinde de parte, lucitoare, mărginită de oceanul alb-negru și un orizont cenușiu în depărtare. Frânturi uriașe de gheață azurie plutesc leneș, chiar și acum, în inima verii. Iar albul cerului și al pământului e înțesat de zeci de rândunici-de-mare arctice. Ultimele din specia lor, poate. Dacă aș fi în stare să rămân într-un loc, aici aș rămâne probabil. Dar păsările nu rămân într-un loc și nici eu.

Mașina pe care am închiriat-o e, slavă Domnului, încălzită bine. Duc mâinile înghețate în dreptul ventilatorului și simt mii de ace ascuțite. Pe scaunul din dreapta e un dosar cu hârtii pe care le răsfoiesc, căutând un nume. Căpitanul vasului *Saghani*.

Am schimbat șapte căpitani și șapte vase și cred că poate acea parte veșnic nebună din mine și-a dorit ca ei să nu izbutească din momentul în care am văzut numele ultimului vas. *Saghani*: cuvântul inuit pentru corb.

Trec în revistă lucrurile pe care le-am aflat. Malone s-a născut în Alaska acum patruzeci și nouă de ani. Este căsătorit cu Saoirse și are doi copii mici.

Vasul său este unul dintre ultimele vase care au permisuniunea legală să pescuiască hering în Atlantic, ceea ce el face ajutat de un echipaj compus din șapte membri. După orarul portului, *Saghani* ar trebui să fie andocat în Tasiilaq în următoarele două nopți.

Introduc Tasiilaq în GPS și pornesc încet pe drumul înghețat. O să îmi ia o zi să ajung în oraș. Părăsesc Cercul Polar Arctic și mă îndrept spre sud, gândindu-mă cum să pun mai bine problema. Fiecare căpitan de care m-am rugat m-a refuzat. Nu suferă să aibă străini fără pregătire la bord. Și nici nu le place să li se dea rutina peste cap, să se abată din drum – marinarii sunt o tagmă superstițioasă, am aflat. Ființe cărora le place rutina. Mai ales acum, când le este amenințat modul de viață. Așa cum pe tot cuprinsul pământului și al cerului noi am ucis animalele încet și sigur, pescarii au pescuit aproape toți peștii din mare.

Gândul că aș putea fi la bordul unuia dintre aceste vase nemiloase cu oameni care pustiesc oceanul încrețește carnea pe mine, dar nu am de ales, iar timpul aproape că s-a scurs.

În dreapta mea se întinde un câmp verde, străpuns de o mie de pete albe care la început cred că sunt tulpini de bumbac, dar asta este din cauza vitezei mașinii care îmi încetășează vederea; de fapt sunt flori sălbatice de culoarea fildeşului. În stânga mea se sparg valurile unei mări întunecate. Departe de tot și de toate. Aș putea uita misiunea, aș putea încerca să îmi înăbuș obsesia.

Să găsească o colibă rustică și să mă adun acolo. Să grădănesc, să mă plimb, să privesc cum păsările dispar încet, încet. Gândul îmi fulgeră prin minte, lipsit de constanță. Dulceața s-ar transforma în acreală și până și un cer uriaș ca acesta s-ar transforma curând în colivie. Nu rămân aici; și de-aș fi în stare, Niall nu mi-ar ierta-o niciodată.

Îmi iau o cameră ieftină de hotel și îmi las rucsacul să cadă pe pat. Podeaua e acoperită de un covor galben tare urât, însă pe fereastră se vede fiordul de la poalele dealului. În depărtare se zăresc munți cenușii, vrâstați cu vene de zăpadă. Mai puțină decât era pe vremuri. O lume mai caldă. În timp ce mi se încarcă laptopul, îmi spăl fața sărată și dinții murdari. Abia aștept să intru la duș, dar mai întâi trebuie să îmi scriu raportul.

Consemnez marcarea celor trei rândunici-de-mare și apoi, cu inima cât un purice, deschid programul prin care le voi putea urmări. Răsuflu ușurată când văd că luminițele roșii clipesc. Nu eram sigură că va funcționa, dar iată cele trei păsări care vor zbura spre sud să își petreacă acolo iarna și care mă vor atrage după ele, dacă totul va merge conform planului.

După ce mi-am făcut duș, m-am curățat și m-am îmbrăcat cu haine groase, îndes câteva hârtii în rucsac și ies din cameră, oprindu-mă câteva clipe la recepție s-o întreb pe tânăra de acolo de un local bun. Ea mă privește cu luare-aminte, încercând probabil să se decidă care ar fi locul cel mai potrivit vârstei mele, apoi îmi spune să încerc barul din port.

– Mai e și Klubben, dar cred că... e prea încinsă atmosfera acolo pentru dumneavoastră.

O spune cu un chicotit.

Îi răspund cu un zâmbet și mă simt antediluviană.

Drumul care străbate Tasiilaq este abrupt și încântător. Case colorate stau cocoțate pe un teren inegal, creând un contrast puternic cu peisajul iernatic din spatele lor. Seamănă cu niște jucării vesele presărate pe dealuri; totul pare mărunț sub privirea munților acestora imperioși. Cerul tot cer este, însă parcă aici este mai mult decât un simplu cer. E mai mare. Mă așez și privesc o vreme ghețarii care plutesc în fiord și nu-mi pot muta gândul de la pasăre și inima ei zbătându-mi-se în palmă. Parcă aud încă ticăitul acela și când îmi duc mâna la piept îmi imaginez că inima îmi pulsează în ritm cu a ei. Apoi îmi dau seama că nu-mi mai simt nasul și mă îndrept spre bar. Sunt gata să pun tot ce am la bătaie (nu că aș mai avea cine știe ce) și să pariez că dacă există vreun vas de pescari în port, cu siguranță marinarii își petrec timpul trăgând la măsea.

E încă destulă lumină afară, în ciuda orei târzii – soarele nu mai apune complet la acest moment din anotimp. Lângă duzina de câini moșăind legați de țevile din fața barului, rezemat de zid, e un bătrân. Un localnic probabil, căci n-are haină. Mă uit la el și mă ia și mai tare cu frig. Apropiindu-mă, observ ceva pe jos, mă aplec și culeg un portofel.

– E al dumneavoastră?

Câțiva dintre câini se trezesc și îmi aruncă priviri impenetrabile. Bătrânul mă privește și el la fel, și îmi dau seama că nu e chiar așa de în vârstă pe cât am crezut și că este foarte beat.

– Uteqqissinnaaviuk?

– Aăă... scuze. Nu voiam decât...

Ridic iar portofelul.

Îl vede și fața i se luminează într-un zâmbet. Mă uimește căldura lui.

– Vorbim englezește deci...?

Încuviințez din cap.

El ia portofelul și îl bagă în buzunar.

– Mulțumesc, draguță.

Este american, are o voce gravă și distantă, ca un tunet care se aude în depărtare.

– Nu-mi spuneți „draguță“, îi răspund pe o voce calmă, în timp ce îl măsoar pe furiș cu privirea.

Dacă dai deoparte părul grizonant și barba deasă și neagră, să tot aibă spre cincizeci de ani, în nici un caz șazeci, așa cum am crezut prima dată. În jurul ochilor deschiși la culoare are creșturi mărunte. Un om masiv. Mâini și picioare mari, umeri și piept, nas și burtă mari.

Se cam clatină pe picioare.

– Aveți nevoie de ajutor? Vreți să vă duceți undeva?

Începe iar să zâmbească. Îmi deschide ușa și apoi o închide în spatele meu.

În antreul mic îmi dau jos haina, fularul, căciula și mănușile, agățându-le la îndemână pentru când voi pleca. În țările nordice există un întreg ritual de dezechipare. În iureșul din bar o femeie cântă muzică ambientală la pian și focul trosnește în cămin. Bărbați și femei stau la mese, sau pe canapele în încăperea cu tavan înalt cu grinzi groase de lemn, iar într-un colț sunt niște tineri care joacă biliard. E mai modern decât multe alte localuri pitorești în care am fost de când am venit în Groenlanda. Comand un pahar de vin roșu și mă duc să mă așez pe

unul dintre taburetele înalte de la fereastră. De acolo mă pot uita în voie la fiord și mă simt mai în largul meu în ciuda spațiului închis. Nu mă prea simt bine în spații închise.

Dau cu ochii roată în jur, uitându-mă la clienții barului și căutând un grup de oameni care ar putea fi echipajul vasului *Saghani*. Nu zăresc pe nimeni să se potrivească – singurul grup mai mare joacă un joc cu întrebări de cultură generală și bea bere neagră.

Nici n-am apucat să iau o gură din vinul meu cu preț piperat când dau iar cu ochii de el, de bărbatul de afară. S-a apropiat de mal acum, iar vântul îi zboară barba în toate părțile și îi biciuiește brațele goale. Îl privesc curioasă cum se cufundă în fiord și dispare sub suprafața apei.

Mai că vărs vinul pe mine în timp ce sar de pe scaun. Nici un semn că ar ieși la suprafață. Nici acum, nici mai încolo. Doamne, asta chiar nu mai apare. Deschid gura să strig, apoi o închid brusc. Am luat-o la fugă. Deschid ușa, ajung în goană la podeț, cobor treptele de lemn atât de lunecoase de la gheață încât mă mir că nu-mi rup gâtul, și ajung pe zloata noroioasă a malului. Undeva, aproape, se aude un câine care latră cu lătrături ascuțite, speriate.

Oare cât durează până să mori înghețat? Nu mult, într-o apă la asemenea temperatură. Și uite că tot n-a apărut la suprafață.

Mă arunc în fiord și...

Oh.

Sufletul îmi părăsește trupul prin porii pielii.

Răceala este familiară și cumplită. Pentru o clipă mă apucă și mă împinge într-o celulă, o celulă de piatră pe

care o știu ca pe buzunarul meu, pentru că am petrecut patru ani înăuntrul ei, și, pentru că răceala mă trimite acolo, petrec prea multe secunde prețioase dorindu-mi mai bine să mor, să se sfârșească odată cu toate, nu mai pot să aștept, nimic din mine nu mă mai reține...

Luciditatea revine ca un pumn în piept. Mișcă, îmi spun. Întotdeauna m-am descurcat bine în apă rece – pe vremuri înotam în ea de două ori pe zi, dar iată că e mult de atunci și am uitat cum e, m-am înmuiat. Dau din picioare și îmi mișc corpul îngreunat de hainele ude spre trupul mare de sub ape. Are ochii închiși și șade pe fundul fiordului, într-o nemișcare care te scoate din minți.

Ridic încet mâinile să îl cuprind pe sub brațe. Mă împing cu picioarele și îl trag la suprafață cu un icnet covârșitor. Începe să se miște, trage adânc aer în piept și o ia înapoi cu mine în brațe, de parcă el e cel care m-a salvat pe mine și nu invers, cum, Doamne, s-a întâmplat una ca asta?

– Ce faci, femeie? mă întrebă, răsufând greu.

Pentru moment nu am glas; mi-e atât de frig că mă doare tot corpul.

– Te-am văzut că te duci la fund.

– Nu făceam decât o baie, să mă trezesc!

– Poftim? Nu, doar te-am văzut că...

Mă târăsc cu greu sus, pe mal. Încep să realizez ce se petrece. Dinții îmi clănțanesc atât de tare că, atunci când încep să râd, zici că sunt cel puțin nebună.

– Am crezut că ai nevoie de ajutor.

Nu mai sunt în stare să-mi aduc aminte prin ce exercițiu de logică am ajuns la acest moment. Cât oi fi așteptat înainte să încep să alerg? Cât o fi stat el sub apă?

– Pentru a doua oară în această seară, zice el. Apoi: Îmi pare rău, du-te repede să te încălzești, draguță.

Între timp, din bar au ieșit mai mulți oameni ca să vadă despre ce e vorba. S-au înghesuit afară pe balcon, cu fețe uimite. Oh, ce umiliță! Râd din nou, deși sunetul care se aude e mai degrabă un hârâit.

– În regulă, șefu'? strigă cineva cu accent australian.

– Da, zice bărbatul. O neînțelegere.

Mă ajută să mă ridic în picioare. Înăuntrul meu nu-i decât frig și – fir-ar să fie – ce doare! Frig ca ăsta am mai tras, dar nu atât de multă vreme. Cum rezistă omul ăsta oare?

– Unde stai?

– Ai stat sub apă o veșnicie.

– Am plămâni buni.

Mă poticnesc pe mal.

– Mă duc să mă încălzesc.

– Ai nevoie de...?

– Nu.

– Hei!

Mă opresc și privesc peste umăr.

– Mersi de ajutor.

Salut militarăște.

– Gata oricând!

Chiar și după un duș cu apă dată la maximum de fierbinte, tot frig îmi este. Am pielea roșie ca racul, opărită, dar tot n-o simt. Singurul loc unde simt niște furnicături sunt ultimele două degete de la piciorul drept, pe măsură ce mi se reglează temperatura corpului, lucru straniu, căci mi-au fost amputate cu ani în urmă. Dar deseori